

Societat | | Actualitzat el 09/05/2021 a les 15:15

«Inauguraré el primer camerino del TNC adaptat per als actors en cadira de rodes»

Marc Buxaderas interpreta "Mare de sucre", una obra que pretén fer reflexionar sobre com la societat tracta les persones amb diversitat funcional

Marc Buxaderas davant del TNC, el teatre que el veurà debutar com a actor | Arxiu particular

Qui l'hi havia de dir, al Marc Buxaderas (<https://www.marcbuxaderas.com/>), que el seu debut com a actor el faria en un dels teatres més emblemàtics del país? I qui l'hi havia de dir que, compartint escenari amb ell, hi hauria intèrprets de la talla de Maria Rodríguez, Ivan Benet o Teresa Urroz? Posats a al·lucinar, qui l'hi havia de dir que, tot i no haver encarnat mai un personatge de ficció (ni en el món del teatre ni de l'audiovisual), l'anirien a buscar expressament perquè fes un paper en un espectacle que s'estrenarà, properament, a la Sala Tallers del Teatre Nacional de Catalunya (TNC)? "Encara ara em costa de creure que, amb la mà de persones amb diversitat funcional que hi ha, la Clàudia m'escollís a mi, sense conèixer-me de res", confessa, emocionat.

Marc Buxaderas té 22 anys i ha viscut tota la vida a Aguilar de Segarra, al Baghes. Va néixer amb una paràlisi cerebral tetraplègica que l'ha obligat a anar sempre en cadira de rodes. Lluny de capbussar-se en lamentacions i en actituds autocompassives, va aprofitar els seus dots comunicatius per fer pedagogia i destabuir, de manera còmica i desenfadada, les discapacitats físiques però també intel·lectuals.

D'aquí en va néixer *Posa un discapacitat a la teva vida*, un monòleg ple d'humor on explica

situacions quotidianes amb què es troba pel fet d'anar en cadira de rodes. A banda, el jove aguilarenc ja fa anys que duu a terme xerrades de conscienciació a escoles, instituts i llars d'avis, així com també ajuda persones amb algun tipus de disfunció motora a trobar la motivació vital que les faci tirar endavant i superar els seus límits.

Va ser, precisament, a través d'un vídeo que ell mateix havia penjat al Youtube amb un tros del seu monòleg, que la dramaturga Clàudia Cedó el va descobrir. Li va agradar tant el que va veure que no va dubtar a proposar-lo com a candidat a formar part de l'obra de teatre que estava gestant; un espectacle que incorpora, dalt de l'escenari, actors i actrius professionals però també intèrprets amb discapacitats físiques i intel·lectuals. Tot plegat, per fer reflexionar al públic sobre un tema que, a banda de ser tabú, s'esquiva abordar-lo per la complexitat que l'envolta: el de la maternitat i la discapacitat intel·lectual.

Marc Buxaderas durant els assajos de «Mare de sucre». Foto: Arxiu personal

Sota el títol *Mare de sucre* (<https://www.tnc.cat/ca/mare-de-sucre>), la darrera creació de la polifacètica Cedó s'estrenarà a la Sala Tallers del TNC el 13 de maig i hi romandrà fins al diumenge 30. Es tracta d'una producció que s'ha cuinat a foc lent (fa més d'un any i mig que s'hi treballa) i que ha comptat amb el suport i la implicació directa d'Escenaris Especials (<https://www.escenarisespecials.com/>), una associació fundada l'any 2006 per la mateixa Clàudia Cedó que treballa amb persones amb discapacitat, autisme i trastorns mentals per lluitar contra els estigmes que pateixen. El bagenc Marc Buxaderas dona vida a un dels personatges d'aquesta obra, tal com explica ell mateix, "vam anar gestant mitjançant tècniques d'improvisació".

- Què vols dir? No et van enviar cap guió perquè t'apreguessis?

- Exactament. El guió el vam anar construint entre tots a través de diverses dinàmiques.

- Per exemple?

- La Clàudia ens proposava un tema i nosaltres, amb les eines interpretatives que teníem, l'havíem d'anar desenvolupant.

- Un tema qualsevol?

- No, sempre relacionat amb l'argument de l'obra. Perquè això sí que ja estava decidit: l'obra parlaria de maternitat i discapacitat intel·lectual. Però en comptes d'imposar-nos un text concret i encorsetat, el mètode de treball ens permetia experimentar amb aquest argument base.

- I cadascú de vosaltres podia encarnar el personatge que volia?

- Això no: els personatges ja estaven triats, així com també ja hi havia una mica d'estructura dels canvis que experimentaria cadascú al llarg de l'obra. És per això que, durant els assajos, la Clàudia ens esmenava o ens deia: "Proveu d'anar per aquí". Però el que més prioritzava era potenciar la nostra desimboltura a escena i ajudar-nos a desenvolupar recursos interpretatius.

- És una manera d'assegurar-se que si en el directe hi ha obllits, tindreu les eines per tirar l'obra endavant.

- Efectivament. Alhora, la improvisació ens va servir per veure actituds i caràcters de cada persona i fins on podíem arribar nosaltres per poder portar el personatge fins al punt que volia la Clàudia.

- Quan va començar els assajos?

- El setembre del 2019. Encara no hi havia pandèmia!

- Us ho devia capgirar tot...

- La veritat és que sí. Pensa que assajàvem cada dimecres, religiosament. I de cop, mig any després, ens tanquen a casa.

- Què va fer?

- Doncs seguir trobant-nos però a través de videoconferències. Ens trucàvem cada dijous i passàvem text. Va ser precisament durant el confinament que la Clàudia va anar redactant el guió definitiu, basant-se en com havíem treballat fins aleshores.

- En aquell moment ja teníeu data d'estrena?

- La idea del TNC era que estrenéssim el maig del 2021, però és clar, aleshores era tot tan incert...!

- Quina pressió...

- No era ben bé pressió, el que sentíem, perquè feia molt temps que assajàvem i que treballàvem amb l'obra, amb els personatges perfilats. Era més aviat incertesa de no saber ni què ni com.

«Mare de sucre» s'estrenarà a la Sala Tallers del TNC el 13 de maig. Foto: Arxiu personal

- Quan repreneu els assajos en directe?

- Aquesta és l'altra: vam tardar una mica més del que hauria estat desitjable.

- I això per què?

- Doncs perquè les actrius amb discapacitat intel·lectual que surten a l'obra viuen en una fundació tutelada. I aquest tipus de fundacions, en aquell moment de desescalada, es trobaven en una situació molt semblant a la de les residències: no les deixaven sortir d'allà. En aquest sentit, la resta de l'equip podríem haver sortit per anar a assajar, però és clar, sense la protagonista, per exemple, era complicat. A partir del desembre, més o menys, vam reprendre l'activitat en directe. I ara estem acabant de polir la col·locació a escena, que em té ben paranoic.

- Què vols dir?

- El tema de la col·locació és molt mil·limètric. I jo, amb la cadira de rodes i tota la pesca, pateixo per si surto una mica del quadre que tinc marcat. Aquests dies, doncs, els dedico a això: a memoritzar exactament com m'he de posar i quins moviments he de fer en cada escena.

- Falten deu dies per a l'estrena. Deveu assajar cada dia, no, ara?

- Sí. De fet, per facilitar-nos les coses, des de l'equip han llogat un pis al costat del TNC perquè no haguem de fer viatges amunt i avall. Ens hi estem les actrius i actors amb discapacitat, i dues assistents. Som com una família, ja. I això en gran part ha estat pel bon saber fer de la Clàudia. Encara ara hi ha dies que m'hi acosto per donar-li les gràcies per tot. A banda d'una grandíssima persona, és una grandíssima professional. Només cal veure com s'ha capbussat en aquest projecte i com ha indagat en la temàtica que l'envolta.

- Què ens pots explicar de *Mare de sucre*?

- Que és una obra que ho remourà tot. Si bé el tema sobre el qual gira tot és la voluntat de ser mare d'una persona amb discapacitat intel·lectual, el que acaba de bastir l'espectacle són les reaccions i les actituds que prenen les persones que tenen algun poder de decisió sobre la protagonista. I és que és un món molt complicat d'explicar perquè és molt desconegut. Parlem de què és una tutela; de què et permet fer i què no; de què passa amb els desitjos de les persones amb discapacitat que estan tutelades...

- Deus haver après molt...

- Molt! Sobretot pel que fa al funcionament de les fundacions i de les tuteles. Hem de pensar que aquest tipus de fundacions ho tenen tot tutelat, fins i tot els diners que els usuaris volen treure per comprar el que sigui. Però el guió no pretén titllar ningú de bo ni de dolent; el que busca és reflectir, amb la màxima versemblança possible, com és el món de les fundacions. I que cada espectador tregui les seves pròpies conclusions i tingui les cartes per poder jutjar què s'hauria de fer en cada cas. Però ja aviso que jo fa dos anys que hi treballo i, segons com, encara no tinc una opinió definida sobre el tema.

Marc Buxaderas amb l'actor Ivan Benet, durant un assaig. Foto: Arxiu personal

- Cal més teatre amb persones amb discapacitat?

- És evident que sí. De fet, hi ha una cosa que sempre explico i de la qual em sento molt orgullós, i és que inauguraré el primer camerino del TNC adaptat per als actors en cadira de rodes. Gràcies al fet que jo actuaré allà, la propera persona amb alguna disfunció física que hi vagi, podrà anar al lavabo o fer servir la dutxa sense cap dificultat. I això ja és una petita gran victòria que hem aconseguit només trepitjant les instal·lacions del Nacional.

- Ho recordaràs tota la vida!

- Sí, i tot i que no vull fer volar massa coloms ni motivar-me més del compte, crec que no serà l'última experiència teatral que viuré.

- **No sé per què però ja m'ho pensava...**

- La veritat és que arran de l'obra, hem establert un vincle molt maco, amb la Clàudia.

- **Això vol dir que ja hi ha algun altre projecte conjunt en marxa?**

- Podríem dir que alguna cosa s'està gestant, sí.

- **No pares!**

- Una de les frases que més dic és que ja deixarem de fer coses quan ens morim. Mentrestant, a aprofitar tot el que arribi!